

Vocational School Students' Habits of Reading about Occupation as Leisure Activity

Hulisi BİNBAŞIOĞLU

Hakan TUNA

İnönü University Kale Vocational School

Abstract:

No matter what profession they have, if the people don't have reading habit, it is very difficult to be successful in their occupation. Therefore, students who will have a job in near future should gain the reading and research habits during their school years. Because students decide what occupation they will do in their college years. The aim of this study is to examine the reading and research habits related the occupation of vocational school students, studying tourism in the Eastern Anatolia Region. The study group of the research included a total number of 427 (F=171, M=256) students. Frequency analysis and percentage analysis were used for the descriptive analysis. Chi-square test was used to analyze the differences between parameters. Results revealed that the students' habit of reading and research about tourism in their leisure time was very low. Furthermore, they did not endeavor sufficiently to get information, to read and research about their occupation. According to results of the study, there was no significant difference between students' reading habits and, their high school degree and also household income level. There was a significant difference between gender and students' perception about tourism related resources in the university library, doing researches about tourism in their leisure and discussing with their friends about tourism.

Keywords: Leisure activities, occupational reading, students of tourism department, vocational high school

İnönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 16, No 2, 2015
pp. 01-16
DOI: 10.17679/iuefd.16235298

Received : 06.08.2014

Revision1 : 20.12.2014

Accepted : 07.08.2015

Suggested Citation

Binbaşıoğlu, H., Tuna, H. (2015). Vocational school students' habits of reading about occupation as leisure activity, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 01-16. DOI: 10.17679/iuefd.16235298

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

People would like to spend their leisure time with activities that they do with pleasure and satisfaction (Tezcan, 1994). One of the best known activities is reading. Reading helps people to make a balanced and long-time communication with their own world and the world they live (Filiz, 2004). Reading is also important not only to learn for new information but also to have a comprehensive and comprehending view of the world (Strauss, 2008). It is agreed that the reading habit is an indicator of a development level of a country. Rates of reading book, newspaper circulation and reading activities doing with computer and mobile devices are some of the indicators to measure the reading habit rates.

According to the statistics from Ministry of Culture and Tourism, in 2011, 7,2 books had been read in our country (KYGM, 2012). This ratio is lower than developed countries. In the research, it was emphasized that students read 11,1 books in a year and they are over the average (7,2). One of the most important indicators is circulation of newspapers. For example, number of daily newspaper circulation is approximately 10.000.000 in England, 4.000.000 in Canada and 40.000.000 in USA (Media-cmi, 2013). In Turkey, annual newspaper circulation is 2.296.382.004 and daily newspaper circulation is approximately 740.000 in 2013 (TÜİK, 2014). In addition, the new technological devices as laptops, tablets, e-book readers and smart phones have changed the area of reading and research habits today. People read the printed newspapers, books and magazines via mobile devices. Also usage of these devices increases day by day. For example according to the statistics in a study about adults over 18 years old in USA, the rate of readers of the printed books was 95% in June 2010, but in December 2011, this rate decreased to 84%. Besides, rate of the users of e-book reader was 4% in June 2010, but increased to 15% in December 2011 (Rainie, vd., 2012).

Reading habit is very important for the university students who will have a job in near future. The people's experiences and past earnings help them to begin and promote quickly in a profession. In that point, the most important advantages are to get information, to read and to research about the occupation. The employees who work in tourism industry should have vocational and intellectual information as other industries. Because, tourism is a service industry that employees usually contact people. Therefore, employees who have vocational and intellectual information get advantage to contact people. Employees have this knowledge during their college years by studying everyday about their professional subjects in their leisure.

Purpose

The aim of this study is to examine the reading and research habits related the occupation of vocational school students, studying tourism in the Eastern Anatolia Region.

Method

This study was designed according to the quantitative research method and the data was collected with using the survey method. The participants of study are the students who study at tourism vocational schools in 7 cities from Eastern Anatolia Region. And the number of the study group was 427 with 256 male, 171 female students. Frequency analysis and percentage analysis were used for the descriptive analysis. Chi-square test was used to analyze the differences between parameters.

Findings

427 students participated in this research. 40% (171 students) were female and 60% (256 students) were male. The typical student is of traditional college age. In the study, 51,3% of students were 17-21 and 41,7% were 22-26. Most of the students graduated from general high school (65,8%) and the percentage of students who graduated from tourism related high school were very low (12,4%). The results show that 56,7% of the students read 1 or 3 books and 52,5% of students did not read any tourism related publications in a month. 40,7% of the students went to library 1 or 3 times in a month. Besides, half of the

students went to library for non-related tourism studies. The majority of the students (70%) never went to City/County Directorate of Culture and Tourism.

Furthermore, results revealed that the students' habit of reading and research about tourism in their leisure time was very low. Furthermore, they did not endeavor sufficiently to get information, to read and research about their occupation. According to results of the study, there was no significant difference between students' reading habits and, their high school degree and also household income level. There was a significant difference between gender and students' perception about tourism related resources in the university library, doing researches about tourism in their leisure and discussing with their friends about tourism.

Discussion & Conclusion

As a result, reading and research habits of the students from tourism related departments were determined very low in their leisure activities. Besides, they did not show enough effort to get vocational information, reading and research.

It can be recommended in this research that:

- The students in vocational schools should read more books and magazines and to make researches about their occupation for self development to move ahead from the other candidates of colleagues. Also projects with City/County Directorate of Culture and Tourism can enhance of the participants of the students the progress.
- Libraries of universities should increase the number of tourism related books and lecturers should give homework and projects to their students to use libraries.
- The universities should open new courses to enhance the occupational reading and to support personal development of the students.

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliği Olarak Meslekleriyle İlgili Okuma Alışkanlıkları

Hulisi BİNBAŞIOĞLU

Hakan TUNA

İnönü Üniversitesi Kale MYO

Öz

Hangi meslekte olursa olsun okuma alışkanlığı kazanmamış bireylerin mesleklerinde başarılı olmaları oldukça güçtür. Bu nedenle ileride bir meslek sahibi olacak öğrencilerin, okul yaşamlarında özellikle de hangi mesleği yapacağına şekillendiği üniversite yıllarında okuma ve araştırma alışkanlığı kazanması çok önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan, Meslek Yüksekokullarının (MYO) turizm ile ilgili bölümlerinde okuyan öğrencilerin turizm mesleğiyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarını ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubu 256'sı erkek, 171'i bayan toplam 427 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Betimleyici analizde sıklık (frekans) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Değişkenler arası farklılıkların belirlenmesinde ise Kay-Kare testinden yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinden çıkan sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında turizm ile ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarının çok düşük olduğu ve mesleki anlamda bilgi edinmek, okuma ve araştırma yapmak için yeterince çaba göstermedikleri belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin turizm mesleğiyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıkları, mezun oldukları lise düzeylerine ve aile gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermezken, cinsiyetlerine göre ise öğrencilerin üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapılacak kaynakların yeterliliğine ilişkin, boş zamanlarında turizm hakkında araştırmalar yapmalarına ilişkin ve boş zamanlarında arkadaşlarıyla turizmle ilgili konuları tartışmalarına ilişkin erkekler lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman değerlendirme, mesleki okuma, turizm bölümü öğrencileri, meslek yüksekokulu

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 16, Sayı 2, 2015
ss. 01-16
DOI: 10.17679/iuefd.16235298

Gönderim Tarihi : 06.08.2014
1. Düzeltme : 20.12.2014
Kabul Tarihi : 07.08.2015

Önerilen Atf

Binbaşıoğlu, H., Tuna, H. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin boş zaman etkinliği olarak meslekleriyle ilgili okuma alışkanlıkları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 01-16. DOI: 10.17679/iuefd.16235298

GİRİŞ

Boş zamanların değerlendirilmesi, bireyin mutlu olmak ve doyum sağlamak amacıyla bu zamanlarını istediği bir etkinlik veya etkinliklerle geçirmesi ile mümkün olabilmektedir (Tezcan, 1994). Bu etkinliklerin en çok yapılan ve bilinenlerinin başında ise okuma faaliyeti gelmektedir. Okuma, insanın kendi iç dünyası ile sürekli etkileşim içinde olduğu ve yaşadığı dünya ile sağlıklı, dengeli ve uzun vadeli bir iletişim kurmasını sağlar (Filiz, 2004). Okuma, sadece yeni bir şeyler öğrenmek için değil, bulunduğumuz dünyaya daha kapsamlı bir şekilde bakmak için de önemlidir (Strauss, 2008). Okuma faaliyeti, bireylerin zihnini faydalı bir şekilde besleyerek, bireylere dünyaya farklı açılardan da bakma olanağı sağlar (Yalman, vd., 2013). Okuma amaçları dört temel başlıkta ele alınmaktadır (Onwubiko, 1985; akt. Ogunrombi ve Adio, 1995:50):

- Keyif almak, boş zaman değerlendirmek ve rahatlamak için,
- Bilgi elde etmek için,
- Mesleki anlamda bilgilenmek için,
- Yukarıdaki maddelerin herhangi bir birleşimini oluşturmak için.

Çok yönlü iletişimsel bir etkinlik olan okuma, alışkanlığa dayanır (Kurulgan ve Çekerol, 2008). Bir bireyin okuma alışkanlığına sahip olabilmesi için yapması gereken en önemli unsur, okuma eylemini yaşamının her döneminde sürekli ve düzenli olarak sürdürmesidir (Yılmaz, 2010). Okuma alışkanlığı, bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin göstergesi olarak kabul edilmektedir. Çünkü bir ülkenin ekonomi alanındaki başarısı, okumayla ortaya çıkan yenilik ve yaratıcılığa bağlıdır (Braguglia, 2005). Bu noktada, okuma alışkanlığının ölçülmesindeki göstergeler arasında kitap okuma oranları, gazete tirajları ile bilgisayar ve mobil araçlar gibi teknolojik cihazlar vasıtasıyla yapılan okuma faaliyetleri sıralanabilir.

Örneğin, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü'nün 2011 yılında yapmış olduğu "Türkiye Okuma Kültürü Haritası" araştırmasına göre ülkemizde yılda 7,2 kitap okunmaktadır (KYGM, 2012). Bu oran, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Yine bu araştırmaya göre öğrenciler, yılda ortalama 11,1 kitap okuma sayısı ile ortalamanın üzerindedir.

Bir ülkedeki okuma kültürünün niteliğini yansıtan önemli göstergelerinden biri de gazetelerin satış rakamlarıdır. Örneğin, günlük satılan basılı gazete sayısı İngiltere'de 10.000.000, Kanada'da 4.000.000 ve Amerika'da ise 40.000.000 civarındadır (Media-cmi.com, 2013). Türkiye'de ise 2013 yılında yerel, bölgesel ve ulusal olmak üzere toplam 3.100 gazete bulunmaktadır ve bunların yıllık toplam tirajı 2.296.382.004 adet, günlük ortalama tiraj ise 740.000 adettir (TÜİK, 2014).

Bütün bunlar dışında günümüzde teknolojinin gelişmesiyle beraber, insanların sahip oldukları dizüstü bilgisayarlar, tablet bilgisayarlar, elektronik kitap (e-kitap) okuyucuları ve akıllı telefonlar gibi araçlar sayesinde okuma ve araştırma alışkanlıklarının mecrası da farklılaşmaktadır. Bu cihazlar, esnekliği sağlayarak öğrencilerin öğrenme kolaylığını artırmaktadır (Nie, vd., 2011). İnsanlar artık gazete, kitap ve dergi gibi basılı yayınları, bahsi geçen mobil araçlar vasıtasıyla okumaktadırlar. Bunların kullanılma oranı da gün geçtikçe artmaktadır. Örneğin, Amerika'da 18 yaş üstü yetişkin kitap okuyucuları üzerinde yapılan bir araştırmaya göre; Haziran 2010'da kitapları basılı şekilde okuyanların oranı %95 iken, Aralık 2011'de bu oran %84'e düşmüştür, buna karşın e-kitap kullananların oranı Haziran 2010'da %4 iken, Aralık 2011'de bu oran %15'e yükselmiştir (Rainie, vd., 2012). Ülkemizde de 12 yaş ve üstü bireyler arasında yapılan araştırmaya göre 2012 yılında internette haber sitelerini ziyaret edenlerin sayısı yaklaşık 20 milyon kişiye ulaşmıştır (Iabturkiye, 2013).

Teknolojinin gelişmesi sonucu ortaya çıkan yeni kitle iletişim araçları, insanları yeni boş zaman değerlendirme faaliyetlerine yöneltmiştir (Tezcan, 1994). Günümüzde teknolojinin, özellikle bilgisayar ve akıllı telefonların okuma ve araştırma faaliyetlerini kolaylaştırmasına rağmen, bireylerin bu alışkanlıklarına olumsuz etkisi de olabilmektedir. Okuma alışkanlığı da diğer alışkanlıklar gibi, yaşanan değişim sürecinden olumlu, olumsuz ya da hem olumlu hem olumsuz biçimde etkilenebilmektedir (Aksaçoğlu ve Yılmaz, 2007). Onovughe (2012) tarafından yapılan bir araştırmada, 266 üniversite birinci sınıf öğrencisinin %78,3'ünün internet üzerinden her gün okuma gerçekleştirmesine karşın, okuldan sonraki zamanlarının önemli bir kısmında televizyon izledikleri, film seyrettikleri ve bilgisayar oyunu oynadıkları belirtilmiştir. Yine yapılan

başka bir araştırmada üniversite öğrencilerinin %83,9'u internet üzerinden her gün çeşitli bilgileri okudukları ama buna karşın sadece %31,4'ünün her gün gazete ve %33,1'inin her gün dergi okuduğu ortaya çıkmaktadır (Shen, 2006). Malezya Çinli üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine yapılan bir çalışmada ise, öğrenciler okumalarını genellikle elektronik ortamda gerçekleştirdiklerini, basılı kaynakları ise çoğunlukla sınavlara çalışmak için kullandıklarını belirtmişlerdir (Abidin, vd., 2011). Braguglia (2005) yaptığı araştırmada, işletme bölümü öğrencilerinin %84'ünün üniversite kitaplarını okumasına rağmen, %50'den fazlasının işletme ile ilgili akademik yayın, gazete veya dergileri çok az okuduğunu, buna karşın %61'inin de işletme ile ilgili konuları internetten takip ettiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, Aksaçoğlu ve Yılmaz'ın (2007) Ankara'da öğrenim gören 222 beşinci sınıf öğrencisi üzerinde uyguladığı çalışmanın sonucunda da, öğrencilerin boş zamanlarında kitap okumayı, bilgisayar kullanma ve televizyon izleme etkinliğinden daha sonra tercih ettiği ve bilgisayar kullanma süresi ve televizyon izleme süresi ile kitap okuma sıklığı arasında ters orantılı bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır.

Çeşitli dallardaki öğretmen adaylarına yönelik yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin okuma ilgilerinin orta düzeyde olduğu ve cinsiyet ile lisedeki bölümüne göre anlamlı bir farklılaşma yarattığı ortaya konmuş ve bunun yanı sıra, katılımcıların okuma alışkanlığı da oldukça düşük düzeyde bulunmuş, ayrıca öğrenciler de daha çok gazete ve dergi okumayı tercih ettiklerini ve okumaya engel olarak televizyon izlemenin ve arkadaşlarla sohbet etmenin daha çekici olduğunu belirtmişlerdir (Saracaloğlu, vd., 2003). Gömleksiz (2004b)'in yapmış olduğu çalışmaya göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kitap okumayı daha fazla sevdiği ve kitap okuma alışkanlığı ve kitap okumaya karşı isteğin yine kız öğrencilerde daha fazla olduğu belirlenmiştir. Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okumaya ilişkin tutumlarının incelendiği bir çalışmada ise yine kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha olumlu tutumlar sergiledikleri görülmüştür (Arslan, vd., 2009). Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilere yapılan araştırmada ise, kız öğrencilerin %56'sının, erkek öğrencilerin ise %37'sinin kitap okumayı sevdiği, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kitap okuma alışkanlığına yönelik daha olumlu bir tutuma sahip oldukları belirtilmiştir (Şanlıbaba ve Gümüş, 2014). Odabaş, vd. (2008) tarafından Ankara Üniversitesi lisans öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada; öğrencilerin yüksek öğrenim boyunca öğrencilerin okuma becerisinde gelişme olduğunu, buna karşın yeterli okuma alışkanlığına sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz, vd. (2009) tarafından Hacettepe ve Bilkent üniversitelerinde yapılan bir çalışmada; üniversite öğrencilerinin genelde zayıf bir okuma alışkanlığına sahip olduğu ve öğrencilerin önemli bir bölümünün hiç okumadığı, ayrıca öğrencilerin daha çok ders amaçlı okudukları, boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla okumanın yaygın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültelerinde okuyan öğrencilerin okuma alışkanlıklarını ortaya çıkarmak üzere yapılan bir araştırmada ise, araştırmaya katılan öğrencilerin %37'si okuma alışkanlıklarından memnun olmadığını ve %90'ı gelecekteki meslekleri için çok fazla okuma gerektirdiğine inandığını belirtmişlerdir (Pala ve Yıldız, 2012). Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin meslekle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarını ortaya koymak amacıyla yapılan bir çalışmada ise; üniversite öğrencileri arasında kitap okuma alışkanlıklarının giderek azaldığı, zorunlu olmadıkça araştırma için kütüphaneye gitmedikleri, meslekî bilgi edinmek için yeterince gayret sarf etmedikleri, fakat kitap okuma sayılarının biraz yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır (Filiz, 2004).

Turizm ile ilgili olarak Üngören ve Doğan (2010) tarafından Alanya'da Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının belirlenmesi ve buna etki eden değişkenlerin saptanması amacıyla yapılan çalışma sonuçlarına göre; öğrencilerin okumaya ayırdıkları günlük sürenin oldukça düşük olduğu, buna karşın öğrencilerin günlük müzik dinlemeye ve televizyon izlemeye ayırdıkları sürenin çok fazla olduğu belirlenmiş ve öğrencilerin okuma alışkanlığına etki eden değişkenlerin, öğrencilerin eğitim memnuniyeti, sınıfa göre dağılım, günlük gazete okuma alışkanlığı, okumaya ayrılan süre, öğrencilerin eğitimcilere karşı tutumu ve kütüphane kullanım alışkanlıklarının olduğu saptanmıştır. Turizm alanında Altay vd., (2011) tarafından Trakya Bölgesi'ndeki Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören Turizm ve Otelcilik Programı öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığı düzeyini tespit etmek için yapılan bir araştırmada ise; Turizm ve Otelcilik Programı öğrencilerinin büyük bir kısmının yeterince okumadığı, öğrencilerin ciddi bir okuma alışkanlığı sorunu bulunduğu ve alanlarıyla ilgili mesleki yayınlara ise ilgileri yok denecek kadar (%1,4) az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okuma alışkanlığı, özellikle üniversite yıllarında bir mesleği icra edecek öğrenciler için oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Okuma, bireyler arasında bir statü göstergesi ya da hedeflenen bir mesleği icra etme aracı olarak görülmektedir (Batur, vd., 2010). Mesleği ne olursa olsun okuma alışkanlığı kazanmamış,

özellikle de mesleği ile ilgili okuma ve araştırma alışkanlığı kazanmamış bireylerin mesleklerinde başarılı olmaları çok zordur. Çünkü okuma alışkanlığı, mesleki başarıya, kariyer gelişimine ve bireylerin değişime hızlıca ayak uydurmasına katkı sağlamaktadır (Kirsch ve Guthrie, 1984; akt. Karim ve Hasan, 2007). Bir mesleğe başlamak ve o meslekte ilerlemek, ancak bireyin yıllar içerisindeki tecrübe ve birikimleri ile gerçekleşebilir. Bu noktadaki en önemli birikimler ise bireyin yapacağı meslekle ilgili bilgi edinmesi, okuması ve araştırma yapmasıdır. Mesleki anlamda konumunu sağlamlaştırmak ve yeni koşullara uyum sağlamak isteyen bireyler, boş zamanlarında yeni bilgiler elde etmek için çabalarsa daha üretken bir boş zaman değerlendirme faaliyeti geçirmiş olacaktır (Tezcan, 1994). Özellikle üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında bu tür faaliyetlerle uğraşması, kendilerini diğer meslektaşlarından bir adım daha öne çıkmasını sağlayacaktır. Bu nedenle de okumak ve araştırmak, geleceğin yönetici ve karar verici adayları olarak diğer gençlik gruplarından ayrılan üniversite gençliği için artık hobi olmaktan çıkıp bir zorunluluk halini almıştır (Arslan, vd., 2009; Yılmaz, vd., 2009).

Okuma ve araştırma alışkanlığı kazanılmasındaki en önemli dönem bedensel ve ruhsal değişmelerin yoğun biçimde yaşandığı ve temellerin ilk olarak atıldığı çocukluk ve bu temellerin alışkanlık haline dönüştüğü gençlik dönemleridir (Yılmaz, vd., 2009). Bu dönemlerde okuma ve araştırma alışkanlığı kazanmış bireylerin entelektüel yönleri gelişmekte ve bunu başaranlar da, alışlagelmiş durumların dışına çıkabilen ve her durumda farklı düşünebilen yaratıcı bireyler haline gelmektedirler (Gömleksiz, 2004a). Gençlerin okumaya karşı olumlu tutum sergilemeleri için çeşitli faktörler vardır. Buna göre gençlerin (Karim ve Hasan, 2007:289);

- okumanın önemine inanmaları gerekmektedir
- okumaktan keyif almaları gerekmektedir
- bir okuyucu olarak yüksek bir öz benliğe sahip olmaları gerekmektedir
- sözel etkileşimin düzenli olarak gerçekleştiği, sözlü olarak ilham veren bir çevreye sahip olmaları gerekmektedir

Çocukluk çağından ergenlik dönemine geçen bireyler; dergi/kitap okuma, sporla uğraşma, sinemaya gidiş, güncel olayları takip etme gibi faaliyetlerle daha çok ilgilenmektedir (Tezcan, 1994). İş yaşamına atılacak bireylerin değişen iş/rekabet koşullara uyum sağlayabilmeleri ve entelektüel açıdan yeterli düzeye gelmeleri için genel ve mesleki yenilikleri de yakından takip etmeleri gerekmektedir (Üngören ve Doğan, 2010). Her meslekte olduğu gibi turizm mesleğinde de çalışanlar, belli bir mesleki ve entelektüel bilgiye sahip olmalıdır. Çünkü turizm, özellikle insanlarla iletişimin çok sıkı ve yüzyüze yaşandığı bir hizmet sektörüdür. Bu nedenle müşteri ilişkileri, müşterilerle kurulan diyaloglar ve müşteri memnuniyeti, diğer sektörler göre daha çok önem kazanmaktadır. Bu meslekte çalışanlar da, insanlarla iletişime geçebilecek ve bunu sürdürebilecek düzeyde mesleki ve güncel bilgilere sahip olmalıdır. Bu bilgiler de bireylerin boş zamanları dahil, sürekli okuyarak ve araştırarak edinilmesiyle oluşmaktadır. Turizm ile ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin, mesleklerini seçerken kendi ilgi, tutum ve kişilik özelliklerini de göz önüne alarak seçmeleri çok önemlidir, çünkü eğitimleri esnasında edindikleri bilgi, ilgi, davranış ve kişilik yapıları öğrencilerin meslekteki başarılarını doğrudan etkilemektedir (Filiz, 2004).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Meslek Yüksekokullarının (MYO) turizm ile ilgili bölümlerinde okuyan öğrencilerin turizm mesleğiyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarını ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında öncelikli olarak turizm ile ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin meslekleriyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarının ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra ise öğrencilerin meslekleriyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarının cinsiyet, mezun olunan lise ve ailenin aylık geliri değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgulardan hareketle, turizm bölümlerinde okuyan öğrencilerin meslekleriyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarının ortaya konulmasının, öğrencilerin mesleklerini daha etkili ve verimli yürütmelerine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu çalışma MYO'lardaki turizm bölümünde okuyan öğrencilerin meslekleriyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarını belirlemeye dönük öncü bir çalışma olması nedeniyle alanyazına da katkı sağlayacağı umulmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Nicel araştırma yöntemine göre desenlenen bu çalışmada veriler, tarama yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğinde tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar ve özellikle bireylerin, grupların veya fiziksel ortamların özelliklerini özetlediği için eğitim alanındaki en yaygın betimsel yöntem ise tarama çalışmasıdır (Büyüköztürk, vd., 2010:21).

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarının Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan toplam 9 ildeki 13 MYO'dan (Çıldır MYO-Ardahan, Ahlat ve Adilcevaz MYO-Bitlis, Sosyal Bilimler ve Sivrice MYO-Elazığ, Turizm ve Otelcilik MYO-Erzincan, Erzurum ve Pasinler MYO-Erzurum, Iğdır MYO-Iğdır, Sosyal Bilimler ve Sarıkamış MYO-Kars, Kale MYO-Malatya, Van MYO-Van) seçilmesi planlanmıştır. Ancak deprem nedeniyle eğitime ara verilmesinden ötürü Van'daki okullara ulaşılamamış ve Elazığ'a ise gönderilen anketlerden ise herhangi bir geri dönüş olmamıştır. Bu nedenle Van ve Elazığ illeri araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Araştırma kapsamında yer alan MYO'ların öğrenci sayıları ÖSYM kitapçılarından belirlendikten sonra toplam 1180 anket yüksekokullarda görevli öğretim elemanlarına gönderilmiştir. Yapılan uygulamalar sonucunda araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden toplam 450 öğrenciden veriler toplanmıştır. Eksik ve hatalı doldurulan anketlerin elenmesi sonucu 256'sı erkek, 171'i bayan olmak üzere toplam 427 öğrenciden elde edilen anketler istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise, kaçınıcı sınıfta oldukları ve aile gelir durumlarını yansıtan bilgiler, Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Öğrencilere İlişkin Bilgiler (n=427)

Kişisel Özellikler	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Cinsiyet</i>		
Bayan	171	40,0
Erkek	256	60,0
<i>Yaş</i>		
17-21	219	51,3
22-26	178	41,7
27 ve üstü	30	7,0
<i>Mezuniyet</i>		
Genel Lise	281	65,8
Turizm Meslek Lisesi	53	12,4
Diğer	93	21,8
<i>Sınıf</i>		
1.	252	59,0
2.	175	41,0
<i>Aile Gelir Durumu</i>		
600 TL'den az	97	22,7
601-1200 TL	170	39,8
1201-1800 TL	103	24,1
1800 TL'den fazla	57	13,4

Araştırmaya katılan öğrencilerin %40'ı (171) bayan, %60'ı (256) ise erkeklerden oluşmaktadır. Genel yaş aralığı ise 17-21 (%51,3) ve 22-26 (%41,7) olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%65,8) genel liseden mezun olmuştur, turizm meslek lisesinden mezun olanların oranı (%12,4) ise oldukça düşüktür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %59'u birinci sınıf, %41'i ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin aile gelir düzeyleri ise genellikle 601-1200 TL (%39,8) ve 1201-1800 TL (%24,1) aralığındadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin birinci bölümü katılımcıların kişisel özelliklerini (cinsiyet, yaş, mezun olduğu lise, sınıf ve aile gelir durumu) belirlemeyi amaçlayan 5 maddelik genel bilgilerden oluşmaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin meslekleri ile ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarını belirlemeyi amaçlayan 11 soru yer almaktadır. Ankette yer alan sorular Filiz (2004) tarafından yapılan faydalanılarak araştırmacı tarafından turizm bölümü öğrencilerine uyarlanmıştır. Örneğin Filiz (2004) tarafından uygulanan ankette yer alan "Sporla ilgili basılan kitaplar yeterli mi?" ifadesi, "Üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapılacak yeterli kaynak vardır" ve "Araştırma için kaç defa, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü/ İl Spor Müdürlüğüne gittiniz?" ifadesi "Araştırma için kaç defa Kültür ve Turizm İl (veya İlçe) Müdürlüğüne gittiniz?" olarak düzenlenmiştir.

Verilerin Analizi

Betimsel analizde sıklık (frekans) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Değişkenler arası farklılıkların belirlenmesinde ise Kay-Kare testinden yararlanılmıştır. Kay-Kare testi, iki kategorik değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmektedir (Büyüköztürk, 2010:148). Tüm analizler için anlamlılık düzeyi .05 alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, meslek yüksekokulu öğrencilerinin boş zaman değerlendirme faaliyetlerinde meslekle ilgili okuma alışkanlıkları kapsamında yapılan analizlere yer verilmiştir.

Tablo 2'de, öğrencilerin hem genel olarak okuma ve araştırma faaliyetlerini hem de mesleki anlamda okuma ve araştırmayı gerçekleştirme durumları verilmiştir.

Tablo 2.

Maddeler	Hiç	1-3	4-6	7-10	11 +
Bir ayda ortalama kaç kitap okuyorsunuz?	28,3	56,7	9,1	3,3	2,6
Bir ayda ortalama turizmle ilgili kaç kitap okuyorsunuz?	52,5	39,3	5,6	1,4	1,2
Bir ayda ortalama kaç defa kütüphaneye gidersiniz?	36,1	40,7	14,5	5,9	2,8
Bir ayda ortalama turizm çalışmalarıyla ilgili olarak kaç kere kütüphaneye gidersiniz?	51,1	34,7	9,6	3,0	1,6
Araştırma için kaç defa Kültür ve Turizm İl (veya İlçe) Müdürlüğüne gittiniz?	69,6	23,6	3,7	1,2	1,9

Araştırmaya katılanların verdiği cevaplar incelendiğinde; öğrencilerin %56,7'si ayda ortalama 1 ila 3 kitap okuduğunu belirtirken, %28,3'ü hiç kitap okumadığını belirtmiş, buna karşın öğrencilerin %52,5'i turizmle ilgili hiç kitap okumadığını, %39,3'ü ise 1-3 kitap okuduğunu ifade etmişlerdir. Turizm bölümünde okuyan öğrenciler, bir ayda ortalama 1-3 kez (%40,7) kütüphaneye gittiğini, %36,1'i ise hiç kütüphaneye gitmediğini belirtirken, öğrencilerin yarısından fazlası (%51,1) turizm çalışmalarıyla ilgili kütüphaneye hiç gitmediğini ifade etmişlerdir. Ayrıca %34,7'si de bir ayda 1-3 kez turizm ile ilgili çalışmalar yapmak üzere kütüphaneye gittiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğrencilerin %70'e yakın bir kısmı Kültür ve Turizm İl/İlçe Müdürlüğüne hiç gitmediğini, %23,6'sı ise ayda 1 ila 3 kez gittiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin %48'i (n=205) turizmle ilgili bilimsel toplantı, konferans veya fuarlara katıldıklarını, %52'si (n=222 kişi) ise katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Aşağıdaki tablolarda ise cinsiyet, mezun olunan lise ve aile gelir durumu değişkenlerine göre, araştırmaya katılan öğrencilerin boş zamanlarında mesleki anlamda yaptıkları okuma faaliyetlerine ilişkin kay-kare testi sonuçlarına yer verilmiştir. Araştırmada öncelikle öğrencilere üniversitede verilen turizm eğitim ve araştırma olanaklarına ilişkin görüşleri ile boş zamanlarda turizmle ilgili hangi faaliyetlerde bulduklarına ilişkin soru yöneltilmiştir. Bu soruya veriler yanıtlarla ilgili analiz sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 3.

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Üniversitede Verilen Turizm Eğitimi İlişkin Görüşleri – Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Kesinlikle katılmıyorum	n	73	46	119
	%	61,3	38,7	100
Katılmıyorum	n	74	53	127
	%	58,3	41,7	100
Kararsızım	n	46	39	85
	%	54,1	45,9	100
Katılıyorum	n	53	27	80
	%	66,2	33,8	100
Kesinlikle katılıyorum	n	10	6	16
	%	62,5	37,5	100
Toplam	n	256	171	427
	%	60,0	40,0	100

$\chi^2=2.81$, sd=4, p=.589

Cinsiyete göre öğrencilerin üniversitede verilen turizm eğitiminin içeriğinin yeterli olmasına ilişkin kay-kare analizinde p=.589>.05 olarak ortaya çıkmıştır. Buradan öğrencilerin üniversitede verilen turizm eğitiminin içeriğinin yeterli olmasına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 4.

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Üniversite Kütüphanesinde Turizm Hakkında Araştırma Yapılacak Kaynaklara İlişkin Görüşleri – Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Kesinlikle katılmıyorum	n	54	56	110
	%	49,1	50,9	100
Katılmıyorum	n	74	49	123
	%	60,2	39,8	100
Kararsızım	n	62	38	100
	%	62,0	38,0	100
Katılıyorum	n	48	21	69
	%	69,6	30,4	100
Kesinlikle katılıyorum	n	18	7	25
	%	72,0	28,0	100
Toplam	n	256	171	427
	%	60,0	40,0	100

$\chi^2=9.74$, sd=4, p=.045

Cinsiyete göre üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapılacak kaynakların yeterliliğine ilişkin kay-kare analizinde p=.045<.05 olarak ortaya çıkmıştır. Buradan öğrencilerin üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapılacak kaynakların yeterliliğine ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu verilerden hareketle erkek öğrencilerin, bayan öğrencilere kıyasla üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapılacak kadar yeterli kaynağın olduğunu belirttiği söylenebilir.

Tablo 5.

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Boş Zamanlarında Turizm Hakkında Araştırmalar Yapmalarına İlişkin Görüşleri – Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Kesinlikle katılmıyorum	n	44	27	71
	%	62,0	38,0	100
Katılmıyorum	n	67	51	118
	%	56,8	43,2	100

Kararsızım	n	34	25	59
	%	57,6	42,4	100
Katılıyorum	n	81	62	143
	%	56,6	43,4	100
Kesinlikle katılıyorum	n	30	6	36
	%	83,3	16,7	100
Toplam	n	256	171	427
	%	60,0	40,0	100

$\chi^2=9.59$, $sd=4$, $p=.048$

Cinsiyete göre öğrencilerin boş zamanlarında turizm hakkında araştırmalar yapmalarına ilişkin kay-kare analizinde $p=.048<.05$ olarak ortaya çıkmıştır. Buradan öğrencilerin boş zamanlarında turizm hakkında araştırmalar yapmalarına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılabılır. Bu verilerden hareketle erkek öğrencilerin, bayan öğrencilere kıyasla boş zamanlarında turizm hakkında daha çok araştırma yaptığı söylenebilir.

Tablo 6.

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Boş Zamanlarında Turizmle İlgili Kitap, Gazete ve Dergi Okumalarına İlişkin Görüşleri – Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Kesinlikle katılmıyorum	n	34	15	49
	%	69,4	30,6	100
Katılmıyorum	n	49	38	87
	%	56,3	43,7	100
Kararsızım	n	41	21	62
	%	66,1	33,9	100
Katılıyorum	n	101	84	185
	%	54,6	45,4	100
Kesinlikle katılıyorum	n	31	13	44
	%	70,5	29,5	100
Toplam	n	256	171	427
	%	60,0	40,0	100

$\chi^2=7.51$, $sd=4$, $p=.111$

Cinsiyete göre öğrencilerin boş zamanlarında turizmle ilgili kitap, gazete ve dergi okumalarına ilişkin kay-kare analizinde $p=.111>.05$ olarak ortaya çıkmıştır. Buradan öğrencilerin boş zamanlarında turizmle ilgili kitap, gazete ve dergi okumalarına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılabılır.

Tablo 7.

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Boş Zamanlarında İnternette Turizmle İlgili Yazıları Takip Etmelerine İlişkin Görüşleri – Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Kesinlikle katılmıyorum	n	29	16	45
	%	64,4	35,6	100
Katılmıyorum	n	54	43	97
	%	55,7	44,3	100
Kararsızım	n	37	29	66
	%	56,1	43,9	100
Katılıyorum	n	102	68	170
	%	60,0	40,0	100
Kesinlikle katılıyorum	n	34	15	49
	%	69,4	30,6	100
Toplam	n	256	171	427
	%	60,0	40,0	100

$\chi^2=3.35$, $sd=4$, $p=.501$

Cinsiyete göre öğrencilerin boş zamanlarında internette turizmle ilgili yazıları takip etmelerine ilişkin kay-kare analizinde $p=.501>.05$ olarak ortaya çıkmıştır. Buradan öğrencilerin boş zamanlarında internette turizmle ilgili yazıları takip etmelerine ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 8.

Cinsiyete Göre Öğrencilerin Boş Zamanlarında Arkadaşlarıyla Turizmle İlgili Konuları Tartışmalarına İlişkin Görüşleri – Kay-Kare Testi Sonuçları

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Kesinlikle katılmıyorum	n	35	29	64
	%	54,7	45,3	100
Katılmıyorum	n	44	39	83
	%	53,0	47,0	100
Kararsızım	n	36	24	60
	%	60,0	40,0	100
Katılıyorum	n	92	64	156
	%	59,0	41,0	100
Kesinlikle katılıyorum	n	49	15	64
	%	76,6	23,4	100
Toplam	n	256	171	427
	%	60,0	40,0	100

$\chi^2=9.82$, $sd=4$, $p=.044$

Cinsiyete göre öğrencilerin boş zamanlarında arkadaşlarıyla turizmle ilgili konuları tartışmalarına ilişkin kay-kare analizinde $p=.044<.05$ olarak ortaya çıkmıştır. Buradan öğrencilerin boş zamanlarında arkadaşlarıyla turizmle ilgili konuları tartışmalarına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu verilerden hareketle erkek öğrencilerin, bayan öğrencilere kıyasla boş zamanlarında arkadaşlarıyla turizmle ilgili konuları daha çok tartıştığı söylenebilir.

Öğrencilerin *mezun olduğu lise ve aile gelir durumu* değişkenleri ile boş zamanlarında mesleki anlamda yaptıkları okuma faaliyetleri arasında ise kay-kare testi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Rekabetin çok yoğun bir şekilde yaşandığı günümüz çalışma hayatında, başarılı bir kariyer sahibi olmaları için öğrenciler, birçok gereksinime titizlikle önem göstermelidirler (Urh ve Jereb, 2014). Bireyin sürekli değişen çevre ve dünya düzeninden haberdar olabilmesi okumakla mümkün olduğu için, bireyin mesleğinde başarılı olması ve rekabet edebilmesi de okuma alışkanlığı kazanmasıyla mümkündür (Filiz, 2004).

Yapılan bu çalışmada, meslek yüksekokullarının turizm ile ilgili bölümlerinde okuyan öğrencilerin meslekleriyle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıkları düzeylerinin ne olduğu ve çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %60'ını erkek öğrenciler, %40'ını da bayan öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların çoğu 17-21 (%51,3) ve 22-26 (%41,7) yaş aralığındadır. Beklenenin aksine meslek yüksekokullarının turizm bölümünde eğitim gören öğrencilerin yalnızca %12,4'lük bir kısmı turizm meslek liselerinden mezun olmuştur. Bu durum, öğrencilerin turizm bölümünü isteyerek tercih ettiği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca öğrenci ailelerinin düşük ve orta gelir seviyelerine mensup olması, özellikle öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme noktasında yeterli imkân (kitap, dergi, vb. satın alma, internet kullanma gibi) kolayca sahip olamayacaklarını da ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, bir ayda ortalama olarak okuduğu kitap sayısının çok düşük olduğu (1-3 kitap arası okuyanların oranı %56,7), hatta hiç kitap okumayanların da önemli bir orana (%28,3) sahip olduğu görülmektedir. Buna karşın, öğrencilerin yarısından fazlasının (%52,5) turizmle ilgili hiç kitap okumamış olması ve okuyanların da çok az sayıda (1-3 kitap arası okuyanların oranı %39,3) turizmle ilgili kitap okuması, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının hem genel anlamda hem de mesleki anlamda çok

az olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, öğrenciler arasında kütüphaneye hiç gitmeyenlerin oranı da oldukça düşük olup (%36,1), turizm çalışmalarıyla ilgili olarak kütüphaneye gitmeyenlerin oranı ise çok daha düşüktür (%51,1). Ayrıca, öğrencilerin %70'e yakın bir kısmı Kültür ve Turizm İl/İlçe Müdürlüğüne hiç gitmediğini belirtmesi, öğrencilerin bölgesindeki turizmle ilgili araştırmalara katılım sağlamadığını göstermektedir. Bunun dışında araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının turizmle ilgili bilimsel toplantı, konferans veya fuarlara katılmadığını ifade etmesi, öğrencilerin bu tür faaliyetlere karşı pek de ilgili olmadığını göstermektedir. Genel olarak bakıldığında, öğrencilerin mesleki okuma ve araştırmayı gerçekleştirme durumlarının çok düşük olduğu görülmektedir. Bireyde okuma alışkanlığının artırılması için, onları merak ve teşvik ettirici uygulamaların sunulması gerekmektedir (Batur, vd., 2010).

Diğer bir önemli nokta ise, öğrencilerin üniversitelerinde verilen eğitimlerle ilgilidir. Özellikle öğrencilerin %60'a yakını üniversitelerinde verilen eğitimin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Katılımcıların yarısından fazlası da üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapacak kadar yeterli kaynak olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin okuma ve araştırma alışkanlığı kazanmalarındaki en önemli rollerden biri de gereksinim duydukları kaynaklara kolay erişimin sağlanmasıdır (Altay, vd., 2011).

Cinsiyete göre öğrencilerin üniversitede verilen turizm eğitimine ilişkin kay-kare analizinde ise, öğrencilerin cinsiyeti ile üniversitede verilen turizm eğitime ilişkin görüşleri, boş zamanlarında turizmle ilgili kitap, gazete ve dergi okumalarına ilişkin görüşleri ve boş zamanlarında internette turizmle ilgili yazıları takip etmelerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerin cinsiyeti ile üniversite kütüphanesinde turizm hakkında araştırma yapılacak kaynaklara ilişkin görüşleri, boş zamanlarında turizm hakkında araştırmalar yapmalarına ilişkin görüşleri ve boş zamanlarında arkadaşlarıyla turizmle ilgili konuları tartışmalarına ilişkin görüşleri arasında ise erkekler lehine anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Erkek öğrenciler bayan öğrencilere nazaran kütüphanede turizm ile ilgili kaynağın daha çok olduğunu düşünmektedir. Ancak, Odabaş, vd. (2008) tarafından yapılan araştırmada ise önemli bir fark olmasa da erkeklerin kütüphaneden memnuniyet düzeyleri kızlara oranla daha düşüktür. Başka bir çalışmada ise öğrencilerin %47,7'si üniversitedeki eğitim sistemi ve derslerin, kendilerini kütüphane kullanımına ve araştırma yapmaya yönlendirmediğini ifade etmişlerdir (Altay vd., 2011).

Yine bu çalışmada erkek öğrenciler bayan öğrencilere nazaran turizm hakkında daha çok araştırma yapmakta ve boş zamanlarında turizmle ilgili olarak arkadaşlarıyla daha çok tartışmaktadır. Yapılan bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin %53,8'i okuma alışkanlığına sahip olmalarının meslekleri açısından gerekli olduğunu belirtmişlerdir (Yılmaz, vd., 2009).

Öğrencilerin önemli bir kısmının turizm hakkında araştırma yapmadığını belirtmesine rağmen, boş zamanlarında turizm ile ilgili kitap, gazete ve dergi okuduğunu ifade etmesi, öğrencilerin genellikle dersleriyle ilgili olarak bu tür okuma ve araştırmaları gerçekleştirdiği ama gerçekleştirme sayısının düşük olduğu yorumu yapılabilir. Hâlihazırda ortalama bir üniversite öğrencisi de dersleriyle ilgili olarak haftada 100-150 saat materyal okuma gerçekleştirmekte, bu da ortalama 5-6 ders için haftalık 500 saatten fazla okumaya denk gelmektedir (Braguglia, 2005). Yılmaz, vd. (2009)'nin yaptığı araştırmada, Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin %61,5'inin, Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin ise %51,9'unun kitapları ders amaçlı okudukları ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin turizmle ilgili yazıları internetten takip ettiğini ifade etmesi, yukarıda da belirtildiği gibi günümüzde teknolojinin gelişmesiyle beraber, insanların okuma ve araştırma alışkanlıklarını değiştirdiğinin göstergesidir. Örneğin Braguglia (2005) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin %17'si kendi bölümleri ile ilgili okumaları internetten günlük, %44'ü ise haftalık olarak takip ettiğini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak araştırmada, üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında turizm ile ilgili okuma ve araştırma alışkanlıklarını gerçekleştirme sıklığının oldukça düşük olduğu ve mesleki anlamda bilgi edinmek, okuma ve araştırma yapmak için yeterince çaba göstermedikleri söylenebilir.

Bu sonuçlara dayalı olarak şunlar önerilebilir:

- Turizmle ilgili bölümlerde okuyan meslek yüksekokulu öğrencilerinin diğer meslektaş adaylarına kıyasla kendilerini mesleki açıdan daha çok geliştirebilmeleri için, genel anlamda ve özellikle turizm mesleği ile ilgili

olarak daha fazla kitap okumaları ve araştırma yapmaları faydalı olabilir. Özellikle Kültür ve Turizm İl/İlçe Müdürlükleri ile yapılacak ortak çalışmalar, öğrencilerin bu sürece katılımını artırabilir.

- Üniversite kütüphanesinde, öğrencilerin ilgisini çekebilecek mesleki kitap ve dergilerin sayısı artırılabilir ve bunların kullanımı için derslerde öğrencilere ödev, proje gibi çalışmalar yaptırılabilir.

- Üniversiteler, öğrencilerin mesleki okumasını artıracak ve kişisel gelişimini de destekleyecek yeni dersler açabilirler.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Abidin M.J.Z., Mohammadi, M.P. ve Lean, O.C. (2011). The reading habits of malaysian chinese university students. *Journal of Studies in Education*, 1 (1), 1-13.
- Aksaçoğlu, A.G. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Altay A., Çakır, G. ve Çakır, A. (2011). Turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin kitap okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Trakya Bölgesi'nde yer alan MYO'lar örneği. 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Adnan Menderes Üniversitesi, 25 - 27 Mayıs 2011, Aydın.
- Arslan, Y., Çelik, Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.
- Batur, Z., Gülveren, H., Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak eğitim fakültesi örneği, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49.
- Braguglia, K.H. (2005). Reading habits of business students. *Journal of College Teaching & Learning*, 2(3), 67-72.
- Büyükoztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). Bilimsel araştırma yöntemleri, Ankara: Pegem Akademi.
- Filiz, K. (2004). Gazi üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerin meslekle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıkları. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 231-242.
- Gömlüksiz, M.N. (2004a). Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 185-195.
- Gömlüksiz, M.N. (2004b). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi eğitim fakültesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 1-21.
- İabturkiye (2013). Son 6 ay içerisinde 1.9 milyon kişi daha gündemi internetten takip etmeye başladı. http://www.iabturkiye.org/sites/default/files/iab_bulten_kasim.pdf, Erişim Tarihi: 10 Şubat 2013.
- Karim, N.S.A. ve Hasan, A. (2007). Reading habits and attitude in the digital age: Analysis of gender and academic program differences in Malaysia, *The Electronic Library*, 25(3), 285-298.
- Kurulgan, M. ve Çekerol, G.S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 237-258.
- KYGM (2012), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, <http://www.kygm.gov.tr/Eklenti/55,yonetici-ozetipdf.pdf?0>, Erişim Tarihi 29.11.2012.
- Media-cmi (2013). Sixty years of daily newspaper circulation trends. http://media-cmi.com/downloads/Sixty_Years_Daily_Newspaper_Circulation_Trends_050611.pdf, Erişim Tarihi: 12 Şubat 2013.
- Nie, M., Armellini, A., Witthaus, G. ve Barklamb, K. (2011). How do e-book readers enhance learning opportunities for distance work-based learners, *Research in Learning Technology*, 19(1), 19-38.
- Odabaş H., Odabaş, Z.Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9 (2), 431-465.
- Ogunrombi, S.A. ve Adio, G. (1995). Factors affecting the reading habits of secondary school students, *Library Review*, 44(4), 50-57.
- Onovughe, O.G. (2012). Internet use and reading habits of higher institution students. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 3(1), 11-15.
- Pala, A. ve Yıldız, H. (2012). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı Celal Bayar Üniversitesi örneği. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 14 (53), 5-26.
- Rainie, L., Zickuhr, K., Purcell, K., Madden, M. ve Joanna, B. (2012). The rise of e-reading. Pew Internet Project, 1-68. <http://libraries.pewinternet.org/files/legacy-pdf/The%20rise%20of%20e-reading%204.5.12.pdf>, Erişim Tarihi: 12 Şubat 2013.

- Saracaloğlu, A.S., Bozkurt, N. ve Serin, O., (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma ilgileri ve alışkanlıklarını etkileyen faktörler, Eğitim Araştırmaları, 4(12), 149-157.
- Shen, L. (2006). Computer technology and college students' reading habits. CHIA-NAN Annual Bulletin, 32, 559-572.
- Strauss, M.J. (2008). Reading habits and attitudes of thai L2 students. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Master of Arts, South Africa.
- Şanlıbaba, P. ve Gümüş, E. (2014). Okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu örneği, Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi, 2(2), 44-49.
- Tezcan, M. (1994). Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi. Ankara: Atilla Kitabevi.
- TÜİK (2014). Türkiye İstatistik Kurumu, Yazılı medya istatistikleri 2013, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16122>, Erişim Tarihi: 10 Aralık 2014.
- Urh, M. ve Jereb, E. (2014). Learning habits in higher education, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 116, 350-355.
- Üngören, E. ve Doğan, H. (2010). Turizm eğitimi alan lise öğrencilerin okuma alışkanlıklarının belirlenmesi. e-Journal of New World Sciences Academy, 5(1), 228-247.
- Yalman, M., Özkan, E. ve Kutluca, T. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerine betimsel bir araştırma: Dicle Üniversitesi örneği, Bilgi Dünyası, 14(2), 291-305.
- Yılmaz, B., Köse E. ve Korkut Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. Türk Kütüphaneciliği, 23(1), 22-51.
- Yılmaz, Ş. (2010). Okuma alışkanlığı kazandırılmasında okul kütüphanesi/kütüphanecisi ve yayıncı işbirliğinin etkileri nelerdir?, III. Ulusal Okul Kütüphanecileri Konferansı, Ankara.

İletişim/Correspondence

Öđr. Gör. Hulusi BİNBAŞIOğLU
hulusi.binbasioglu@inonu.edu.tr

Öđr. Gör. Hakan TUNA
hakan.tuna@inonu.edu.tr